

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 05.07.2024 nr

Meie 26.07.2024 nr 2.3-4/24/1782-3

Arvamuse avaldamine eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks avaliku teabe seaduse § 32¹ ja muutmise eelnõu.

1. AKI-l on eelnõuga seonduvalt järgmised tähelepanekud.

- 1.1. Eelnõu § 1 p 2 märgitud AvTS § 32¹ lg 5 sõnastus „*Vabariigi Valitsus võib määrusega kehtestada Eesti teabevärava ja selles nii isikustatud kui isikustamata teabe ja teenuste kättesaadavaks tegemise, arendamise, haldamise, kasutamise, isikuandmete töötlemise ning andmekogu teabeväravaga liidestamise nõuded ja korra.*“ ei sobi, kuna see jätab seadusandjale kaalutlusruumi selle suhtes, kas üldse sätestatakse täiendav regulatsioon Eesti teabevärava kaudu isikuandmete töötlemise reeglite ja põhimõtete osas või mitte. Seaduses sätestatud volitusnorm peab olema selge ja konkreetne, seega AKI soovitab loobuda sõna „võib“ kasutusest ning määrata konkreetselt Vabariigi Valitsuse kohustuse kehtestada määrusega Eesti teabevärava kasutamise nõuded ja korra.
- 1.2. Eelnõu seletuskirjas on keskendutud suuresti analüüsile, kas Eesti teabevärava puhul on tegemist infosüsteemi või andmekoguga. AKI nõustub seletuskirjas toodud argumentidega ning sellega, et tegu on infosüsteemiga. Kuid seletuskirjas jäid muud olulised asjad seletamata.
- 1.3. Arusaamatuks jääb näiteks see, kas Eesti teabevärava teenuse kasutamiseks antav nõusoleku all peetakse silmas IKÜM art 6 lg-s 1 mõeldud nõusolekut. Inimene küll avaldab nõustumust (tahteavaldus), et oma isikuandmed töölauale saada või sündmusteenust kasutada. Kuid AKI hinnangul ei ole siiski antud juhul tegu klassikalise andmekaitseliku nõusolekuga. Ühtlasi ei ole eelnõust, rakendusaktist ega seletuskirjast ühiselt selge, kellele ja kuidas peaks inimene nõusolekut andma, kas Eesti teabeväravale või andmeandjale.
- 1.4. Eelnõu seletuskirjas AvTS § 32¹ lg 1 kommentaari juures väidetakse, et isikustatud teavet saab teabeväravas kättesaadavaks teha juhul, kui sellise võimaluse sätestab eriseadus või füüsilise isiku nõusolekul, kui pakutakse mugavusteenust. Arusaamatuks jääb siinjuures see, millise isikustatud teave kättesaadavus on ettenähtud eriseadusega, eriti arvestades, et rakendusakti § 23 lg näeb ette isikustatud teabe kuvamist süsteemis ainult isiku tahteavalduse või nõusoleku alusel.
- 1.5. Seletuskirjas on täiesti jäetud käsitlemata rakendusakti muudatused, millised on aga suuresti seotud isikuandmete töötlemisega. Puhtalt rakendusakti kavandi alusel ei ole

võimalik hinnata, kas Eesti teabevärravas töödeldavate isikuandmete töötlemisel on järgitud isikuandmete kaitse põhimõtted, näiteks, kas isikuandmete säilitamise tähtajad on põhjendatud, kuna seletus valitud tähtaegade pikkuse vajalikkuse osas puudub.

2. Rakendusakti kavandiga seonduvalt on AKI-l järgmised tähelepanekud.

- 2.1. Rakendusakti kavandi § 23 lg 1 mõlema punkti teavet kuvatakse Eesti teabevärravas, seega oleks AKI hinnangul mõistlikum tõsta fraasi „Eesti teabevärravas“ teisest punktist lõike 1 põhilausesse nt järgmiselt: „Isikustatud teave kuvamise süsteem võimaldab näidata Eesti teabevärravas füüsilisele isikule: /.../“. Muidu tekib ekslik mulje, justkui kuvatakse Eesti teabevärravas ainult punktis 2 nimetatud andmed.
- 2.2. AKI leiab, et nii isikustatud teave (rakendusakti kavandi § 23 lg 1 p 1) kui isiku sündmusteenuste kohta käiva teave (rakendusakti kavandi § 23 lg 1 p 2) Eesti teabevärravas kuvamise aluseks on isiku tahteavaldus. Nii seletuskirjas kui rakendusakti kavandi tekstist tulenevalt on võimatu aru saada, milles seisneb sisuline erinevus tahteavalduse ja nõusoleku vahel. Ühtlasi, nagu on juba eespool mainitud, jääb arusaamatuks, kas nõusoleku puhul on tegemist andmekaitsealase nõusolekuga, mille jaoks on IKÜM-is ettenähtud konkreetsed põhimõtted ja reeglid.
- 2.3. Rakendusakti kavandi § 23 lg 2 iga punkti sõnastuses säilitustähtaja määramisel kasutatud sõna „kuni“ ei sobi, kuna isikuandmete puhul peab säilitustähtaeg olema sätestatud üheselt arusaadavalt ning seletuskiri peab sisaldama põhjendused selle pikkuse kohta. Lisaks jääb ebaselgeks, mis andmed on „isikustatud teave kuvamisega seotud andmeid“, st kas tegemist on rakendusakti kavandi §-s 27 nimetatud andmetega või nende kuvamisega **seotud** andmetega (viimase puhul jääb arusaamatuks millised need andmed võiksid olla). Kui siiski tegemist on §-s 27 nimetatud andmetega, siis peaks § 23 lg 2 sõnastuse muutma selgemaks.
- 2.4. Mõisted kehtivas määruses ja muudatustes ei lähe kokku. Määruses kasutatakse termineid, mis tegelikult tähendavad üht aja sama isikut (nt teabevaldaja, andmeandja, teenusepakkuja). Seletamata on andmesaaja mõiste. Kui andmesaaja puhul on tegemist isikuga, kelle andmed kuvatakse süsteemis, siis arusaamatuks jääb, kuidas tema saab rakendusakti kavandi §-s 26 ettenähtud õigust kasutada ehk esitada haldajale avalduse isikustatud teave kuvamise süsteemi kasutamise lõpetamiseks.
- 2.5. Rakendusakti kavandi § 26 reguleerib sama asja, ehk Eesti teabevärrava süsteemi kasutamise lõppemist, mida on juba reguleeritud kehtiva määruse §-ga 17.
- 2.6. Lisaks ülaltoodule jääb rakendusakti kavandi §-i 26 kohaselt arusaamatuks, kas süsteemi kasutamine lõppeb kohe avalduse esitamisest või avalduse läbi vaatamine võtab omajagu aega. Sätet võiks selgemini sõnastada.
- 2.7. Rakendusakti kavandi § 27 lg 2 on sisutühi, kuna dubleerib § 3 lg-t 1, millega tekitab ebaselgust.
- 2.8. Rakendusakti kavandi § 28 (haldaja ülesanded) on sisuliselt haldaja kohustused, mis on juba reguleeritud kehtiva määruse § 3 lg-s 3. Loogiline oleks paigutada haldaja õigusi ja kohustusi puutuava regulatsiooni ühte paragrahvisse, sh vaadata üle, et muudatused ei oleks juba olemasoleva regulatsiooniga vastuolus ega dubleeriks teineteist.
- 2.9. Rakendusakti kavandi § 29 reguleerib isikuandmete logimist, seega peab ka logide säilitamise tähtaega määrusega kindlaks määrama, mis on hetkel tegemata. Andmete säilitamine ja logimine on reguleeritud kehtiva määruse §-s 21, mille lg 5 kohaselt logisid säilitatakse kuni viis aastat andmete muutmise hetkest arvates. Ehk juttu on

ainult muudatustest, reguleerimata on logide säilitamine nende tekkimisest, sh ei sobi isikuandmete säilitamise puhul ebamäärane säilitustähtaeg, ehk sõna „kuni“ peaks isikuandmete säilitamise tähtaja määramisel vältida. Lisaks viitab kehtiva määruse § 21 lg 6 kehtetu määrusele, seega sisuliselt on hetkel logide säilitamise regulatsioon üldiselt puudulik.

Kokkuvõtvalt on AKI seisukohal, et eelnõu vajaks veel erinevate osapoolte arutelusid enne, kui sellega edasi liikuda ja palub sellega arvestada. Vajadusel on AKI valmis osapooltega kohtuda, et anda täiendavad selgitused ülaltoodud tähelepanekute osas ning soovitusi võimalike muudatusettepanekute osas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Kudrjavitsev
jurist
peadirektori ülesannetes

Irina Meldjuk
irina.meldjuk@aki.ee
+372 6274108